

Nr. 123 - 18. årgang
April 2020

Strandgårdsbladet

home *fritid*

Sol, strand, salg og vand

Klik ind på home.dk/fritid og se, hvorfor home er den bedste til at sælge dit fritidshus

HOLBÆK

Michael H.Jørgensen a/s
Statsaut ejendomsmægler & valuarer, MDE
Labæk 13, 4300 Holbæk
holbaek@home.dk

T lf. 59 43 59 59

www.home.dk

home

vi vil være din foretrukne ejendomsmægler

EJENDOMSMÆGLERKÅDE FOR DANSKE BANK KONCERNEN

Bestyrelsen orienterer

Generalforsamling 2020 – UDSKUDT

Generalforsamlingen 2020 var planlagt til 4. april 2020. På grund af situationen omkring *Corona virussen* udsættes den på ubestemt tid.

Dette skal ses i lyset af denne anbefaling fra regeringen, der i skrivende stund (medio marts) lyder således:

"På nuværende tidspunkt anbefales det at aflyse arrangementer med flere end 100 deltagere, men der vil også være en risiko ved mindre forsamlinger, især hvis der er særligt sårbare blandt deltagerne. Så overvej om det kan undskydes."

Da vi antager, at der er over 100 mulige deltagere, og at der blandt de mulige deltagere kan være sårbare personer, har bestyrelsen besluttet udsættelsen.

Det betyder, at bestyrelsen ikke kan garantere, at vi kan overholde vedtægterne, som siger:

"Foreningens ordinære generalforsamling afholdes hvert år inden udgangen af april måned."

Efter Statsministerens tale 23. marts har vi besluttet at følge hendes opfordring til at "lukke" alle aktiviteter, dvs. også opsætning af badebroen.

Tirsdag den 14. april vil vi følge op situationen her i Strandgården.

Een ting bliver dog iværksat nemlig *klipning af stierne*. Vi ved godt, at færdsel i det offentlige rum skal være stærkt begrænset, men da vort område ikke er "overrendt", håber vi på forståelse for, at vort område kan blive vedligeholdt i et beskedent omfang, der kun omfatter een mand.

Det kan allerede nu nævnes, at *Klaus Burnæs* udtræder af bestyrelsen, da han ønsker at overtage formandsposten for brobisserne – altså brolaugsformandskabet.

Som altid gør vi igen opmærksom på, at der stadig køres for stærkt på vores veje.

Vi ses til generalforsamlingen – om forhåbentlig ikke alt for længe!

NB.: Se tekst vedr. STORSKRALD på bagsiden – NY PROCEDURE

Stor og småt fra bestyrelsen.

Til Strandgårdsbladets læsere.

Stor og småt fra bestyrelsen.

Når man sidder herinde i stuen med ”rumpetten” meget tæt på brændeovnen og solen skinnende i haven, så kalder det unægtelig forårsfornemmelserne frem, ja det har et jo gjort et stykke tid.

Da det ikke er usædvanligt med denne vejrtype, ved vi, at det er for tidligt at plante sommerblomster etc. ligesom de entreprenør-arbejder som skal sættes i gang i udstykningen, først kommer, når vi er sikre på, at vinteren er helt overstået, oprydning på strandstierne samt skel. Vejreparationer er lavet.

Er der nogen af vore læsere, som har ting til bestyrelsen, så kom frem af vinterhiet. Vi er meget lydhøre overfor initiativer og nye tiltag fra medlemmerne.

IT **Konsulent**
orben Viltoft

PC - Hjælp

Til almindelige brugere * Til almindelige priser

Koster ikke mere end en almindelig håndværker

Jeg giver gerne tilbud, inden jeg går i gang

Er i lokalområdet og kan løse stort set ethvert PC problem

Tlf.: 28 68 35 65 * Mail: it@vilttoft.net

Badebroen skal sættes op den 25. april!

Gode traditioner er værd at holde fast i

I 2007 fik vi vores meget velbenyttede badebro i Strandgården. Samtidig fik vi dannet et brolaug, som trofast har sat badebroen op i foråret og tager den ned igen om efter-

**2020
broen
april.**

tid på stranden 9.30.

UDSKUDT

året. **I
skal
op 25.
Møde-**

Det har i alle årene været en god tradition, at arbejdet med broen blev krydret med en **god frokost**, betalt af Strandgårdsbladet. I lighed med sidste år har *Lykke* og *Hans Jørn Lykke* været så venlige og gæstfri igen at lægge hus til frokosten.

I den forbindelse et par ting:

1. Vi vil gerne have **flere frivillige til Brolauget**
2. Har nogen lyst til at kokkere til en **god frokost** til de aktive (gælder også kokkene – alle indkøb bliver som sædvanligt betalt af bladet)?

**Vil du bidrage til dette arbejde, så lad os høre fra dig på tlf.
2889 3321**

Klaus Burnæs, brolaugsformand

NjEL-SERVICE

EL-INSTALLATIONER TELE/DATA INSTALLATIONER

aut. El-installatør Niels Jørgensen

Vestergårdsvej 66, 4300 Holbæk Tlf. 59 46 15 04

www.nj-el.dk

nj@nj-el.dk

NJ El-service, den lokale el-installatør,

din garanti for en sikker forbindelse!

Plæneklipperservice.dk

v/ Torben Gundersen
Landevejen 83, 4532 Gislinge

**Salg, service og reparationer af
have-park maskiner**

Service af almindelig plæneklipper:

Motorolie, tændrør, luftfilter skiftes, slibning af kniv, motor justeres.

Pris 500 kr. inkl. moms

*

TILBUD

Service af almindelig havetraktor:

Motorolie, tændrør, luftfilter skiftes, slibning af knive, remme efterses,
dæktryk kontrolleres.

Pris 1.295 kr. inkl. moms

*

***Vi sælger og servicerer have-park maskiner
og reservedele til:***

Stiga, Texas, Partner, McCulloch, Flymo,
Briggs & Stratton, Efco, Honda, Tecumseh, Alko, Ginge,
Stihl, Husqvarna, Jonsered,
Variant trailere, m.fl.

Ring eller kig forbi for et uforpligtende tilbud.

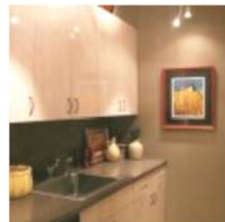
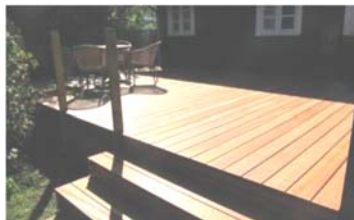
Tlf. 28 15 65 25

Plæneklipperservice.dk * www.plæneklipperservice.dk

TJ Tømrrerservice

(kun et stenkast fra Strandgården, lige ved Audebo dæmningen)

Vi har stor erfaring indenfor:
Tagrenovering / Vinduesudskiftning
Enfamiliehuse / sommerhuse
Forsikringskader

*Vi er et kvalitetsbevidst tømrrer og snedkerfirma, v./
Tømrrermester Tommy Woxholt, og Tømrrermester Jørn Løvenhorst.*

TJ Tømrrerservice

Audebo Skolevej 14 - 4300 Holbæk

www.toemrrerservice.dk * tj@toemrrerservice.dk

Tommy 2162 3130

Jørn 2025 6436

Ring til os

og få en snak om dine planer, og en fast pris på dit byggeprojekt

En spændende idé og dens sære skæbne

900-tallet er nok en af de mest ”rodede” og usikre perioder i Vestens historie – med enkelte lyspunkter. I århundredets første halvdel skyldtes en stor del af usikkerheden de mange angreb fra ”udenlandske røverbander” – magyarer, saracener, slaver og vikinger, der huserede overalt. Det kostede mange liv og drænedes rigerne for store værdier pga. ødelæggelser, rov af ædelmetaller mv., hvilket medførte en udbredt armod. Der skete også andet, og herom handler dette og næste nummers opsatser om: et såre spændende, men ikke helt realisabelt projekt.

Først lidt *baggrund*:

Vi begynder i *Frankrig* under karolingerkongen *Ludvig 4.* (920-936-954) med tilnavnet *Outre-mer*. Fordi han kom ”over haven” (fra England) for at få sin krone. Han var søn af kong *Karl 3.* (1879 – 898-922 – 929) kaldet *den Enfoldige*, men han var dog ikke mere enfoldig, end han i 911 indgik den aftale, der gjorde *Rollo* til hans lensmand over grevskabet Rouen (Seinens udløb i Kanalen). Lenet, der blev hertugdømmet *Normandiet*. Karl var gift med kongedatteren *Eadgifu af Wessex*.

Syd for Loire var kongemagten sat helt ud af spillet og stormændene kæmpede indbyrdes om territorier, byer, borge klostre m.m. Nord for Loire sloges stormænd og kongemagt om det samme. I 922, da Ludvig var to, blev hans far afsat, og året efter forrådt og fængslet af sin fætter grev *Herbert 2. af Vermandois*. Karl døde i fænglet. Eadgifu flygtede klogelig nok med sønnen til sin far i England. I 936, da den anden konge efter Karl, *Rudolf af Burgund*, var død, hentede en kreds af stormænd, der ikke ønskede Herberts kontrol over tronen, Ludvig tilbage til Frankrig. Han var allerede kronet efter sin fødsel, og blev det igen i Rheims 936. Ludvig rådede reelt kun over området omkring Laon i Nordfrankrig og nogle enklaver rundt om. Var der ikke ballade det ene sted, var der det andet. Der var altid en eller anden stormand, der ville have mere end han havde – eller nogle, der ville tage tronen fra Ludvig til eget brug. Sådan gik det i nogle år. Imens fik *Otto 1.* bragt forholdene i Tyskland i orden.

I 944 kom Ludvig i krig med grev *Richard 1. af Rouen*, Rollos sønnesøn, om magten i *Normandiet*. Det endte på ny med Ludvigs nederlag og endda fængsling. Det lykkedes Ludvig at flygte, og efter flere skærmydsler kom det til en vis enighed mellem parterne. Fremover også til en vist samarbejde, der dog altid var udsat for trusler.

Et af tidens store problemer var hertugdømmet *Lorraine* – *Lothringen* – som både den tyske og franske kongemagt gjorde krav på. I 939 bragte det Ludvig i alvorlig konflikt med *Otto 1.* Hertugen af *Lorraine*, *Gilbert*, havde nemlig aflagt lensed til Ludvig. Det førte til slaget ved *Andernach* mellem Ludvig & Gilbert mod *Otto*, der oveni støttede en af Ludvigs rivaler i Frankrig, *Hugo den Store*, hertug af Paris. *Otto* sejrede, men det førte overraskende nok til, at *Otto* kort efter giftede sin søster, *Gerberga af Sachsen*, med Ludvig. Hun havde tidligere været gift med *Gilbert*, men efter slaget havde *Otto* fængslet *Gilbert*, der snart stak af, men da han ville over *Rhinen*, druknede han. Dermed blev *Gerberga* meget passende ledig på markedet. Hun var gift med Ludvig til han døde i 954. Derefter blev hun formynder for sønnen, *Lothar*, Frankrigs nye konge. Hun døde ca. 984.

Kortet s. 9: Frankrigs inddeling i de væsentligste hertugdømmer (*duché*) og grevskaber (*comte*) i 987. De beskedne blå klatter mod nord er de kongelige domæner. Dvs. dem kongen virkelig rådede over. Han kun var hersker på papiret over de øvrige. Det afslører hvorfor hans magt var så begrænset, som den var i over hundrede år.

Prinsen og Mun-

ken

Ellers handler dette her om det forunderlige venskab mellem to meget forskellige mænd, både aldersmæssigt og socialt. Den ældste, *Gerbert* (ca. 946-1003), blev født i den sydfranske by *Belliac* i en lavaristokratisk familie, mens den yngste *Otto* (980-983-1002) blev født i det gamle, af Karl den Store grundlagte palads i *Ingelheim* nær Aachen, som den regerende kejsers første søn og dermed fra fødslen udpegede efterfølger. En markant social forskel, mildest talt og en aldersforskel på 34 år. En generation. Der skulle da også ske meget i Gerberts liv, og han skulle ganske langt omkring, før de to omsider mødte hinanden, og i fællig satte deres præg på Europas fremtid. Skønt det ikke just gik, som de ønskede. Inden da nåede Gerbert selv i øvrigt også at yde sit bidrag til fremtidens Europa.

Undervisningsmulighederne i Vesten

Efter 1100 ændrede forholdene sig. I de større byer kom der flere "skoler" og lærerne fandt sammen, så det blev muligt at studere forskellige fag indenfor samme "skole", men lærerne var stadig free lance i mange år. Da de skulle leve af deres metier, krævede det flere elever, og at disse elever kunne havde mulighed for at bo i byen og dér skaffe sig deres materielle fornødenheder. Kost, logi og den slags. På den ret ustrukturerede måde opstod de første universiteter, bl.a. i Paris, der blev det mest søgte. Det var her Absalon studerede i 1140'erne.

For en mand som Gerbert, der så vidt vides ikke var født med en sølv- eller guldske i munden, var der kun klosterskolen som mulighed. Men det skulle være en af dem, der tilbød mere end den basale undervisning. Hvis man skulle videre i systemet, skulle man have gennemført de første tre af de syv såkaldte *artes liberales*, den sproglige del (*trivium*): grammatik, der omfattede læsning, skrivning og tekstforståelse, dialektik (debat- og samtalekunst) og retorik (groft sagt propagandakunst (især inden for det politiske og i vore dage også mht. markedsføring). En slags overbygning var (*quadrium*) den matematiske del: aritmetik, geometri, astronomi og musik. Musik var medtaget fordi man mente, at det rent matematisk var muligt at regne sig frem til harmonier etc. Geometri havde ikke mindst betydning i forbindelse med byggekunsten. I den gotiske periode (fra 1150 til ca. 1500) regnedes Gud for at være den store Geometer.

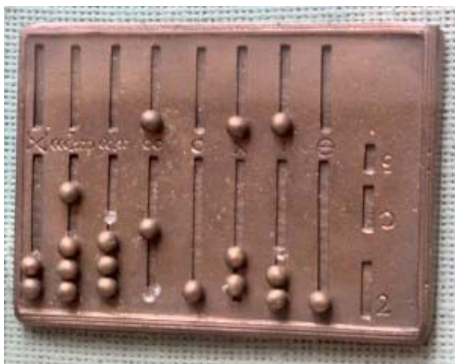
Musik spillede en meget stor rolle i kirkens verden. Ambrosianske og gregorianske sange var *a capella* (dvs. uden instrumentledsagelse). Ved mange domkapitler og klostre var der kyndige mænd, der komponerede, skrev tekster eller begge dele i forbindelse med særlige mærkedage, ved helgenfejring mv. Fra Ringsted kendes to messer, skrevet i anledning af *Knud Lavards* kanonisation i juni 1170. De blev indspillet på cd i juni 1995, i Klosterkirken i Sorø. Den almindelige messe blev sunget fra start til slut.

Der blev også skrevet *antifonier* (vekselsang ml. to kor), *responsorier* (vekselsang ml. solist og kor) og *hymner* eller salmer. Da man ikke rådede over en brugbar nodeskrift, sendte man ofte en kantor, der havde ansvaret for kirkens liturgi og musik, til det sted, hvor værkerne skulle opføres, så han kunne lære de ansvarlige dér at synge dem rigtigt. På denne måde udbredtes kendskabet til mange af sangene.

Omkr. 963 blev Gerbert munk og studerende i klosteret *Skt. Gerald* i *Aurillac* i Auvergne. Klosteret havde et udmærket ry som lokalt lærdomssæde. Frem til ca. 1100 var det primært klostre, der stod for ”skolerne” – dels fordi de skulle sørge for, at munkene kunne læse og helst også skrive, somme endog regne, og der var til lærde, der kunne meget mere end det. Der var også den fordel ved klostrene, at her kunne lærer og elever bo og få deres fornødenheder, men dog indgå i klostrets dagligdag—til dels. Som et ret illustrativt eksempel kan nævnes *Paris* i 1140’-erne, da *Absalon* studerede der. Berømte skoler var *Saint Germanin-des-Pres*, *Sainte Geniève*, *Saint-Victor* og *Saint Denis*. Hvortil kom domskolen ved *Notre Dame*. Det var lærerne dér og et antal freelance-lærere, der sluttede sig sammen og skabte universitetet i byen. Nok det mest besøgte i Europa i et par hundrede år. Brødrene *Peter* og *Anders Sunesen*, *Absalons* efterfølgere i hhv. Roskilde og Lund, studerede dernede senere i århundredet.

I 967 fik klosteret besøg af grev *Borell 2. af Barcelona* (947-992). På abbedens forslag tog greven Gerbert med hjem til yderligere studier. Grevskabet *Barcelona* lå tæt på den muslimske del af Spanien. I grænseområderne foregik en livlig tankeudveksling mht. videnskab, arkitektur mv. I Vesten kendte man f.eks. meget lidt til *Aristoteles’* skrifter, mens de var kendt i Byzans og den muslimske verden. I Spanien primært i arabiske oversættelser forsynet med noter og kommentarer af muslimske og jødiske lærde. Den klassiske græske lærdom kom først til Vesten via Spanien. Skønt den altså fandtes på originalsproget i Konstantinopel.

For en ung, videbegærlig og ambitiøs mand som Gerbert var der mange spændende ting at kaste sig over dernede. Han begyndte at studere, dels under bispem af *Vic, Atto*, og dels i klosteret *Santa Maria in Ripoll*, der var grundlagt af grev *Wifred den Hårede* (se s. XX) i 888. Klosteret var et solidt kundskabscentrum, især mht. musik, kronologi og aritmetik. Det havde også et fremragende bibliotek. Hvad Gerbert lærte her, tog han senere med sig til Rheims og det udbredtes via hans mange elever til større dele af Vesten. Ad disse ofte usporlige veje spredtes kundskaberne viden om. Der var mange mænd, der vandrede rundt i Europa for at finde de lærere, som kunne indgyde dem de kundskaber de efterspurgte. Deres søgning foregik tit i blinde, men af og til havde held med at finde nogen, der kunne hjælpe dem på deres vej.

Klassisk romersk abacus. Gerbert eksperimenterede med en med 9 riller. Der er faktisk mange i Orienten, der er de rene ekvilibriste, når det gælder brugen af dem.

Via studeringerne fik Gerbert kendskab til arabertallene, som stammer fra Indien eller Kina, og kunne se, at de var nemmere at arbejde med end romertallene, uden at han gjorde meget ud af det. Gerbert var optaget af matematik, astronomi og musikteori, samt tekniske "vidundere" som *astrolabiet* og *monochorden*, ligesom han også fik fat i en *abacus* (en

romersk forgænger for kuglerammen). Den var først et stykke legetøj for nysgerrige matematikere, der sørgede for at forbedre den. Men den fik senere en "grummere" brug: ikke for ingenting hed det første engelske ministerium i begyndelsen af 12. årh. "*The Exchequer*" (efter abacussen eller som den hed på engelsk "chequer cloth", – centrum for den mest hårdhændede, men vist of så mest effektive finansforvaltning i Europa.)

I Spanien arbejdede Gerbert også med at forbedre monochordiet, et gammelt videnskabeligt instrument, kendt fra den egyptiske oldtid, bl.a., brugt til at vise, hvordan man ved at ændre en strengs længde kan frembringe forskellige toner.

Endnu et tilfældigt møde af vigtighed

Catalonien (Barcelona og omegn) var fra gammel tid en af pavedømmets sikreste bastioner. Bisper og grever korresponderede med Rom og mange besøgte også byen og stod i venskabeligste forhold til paverne. I 969 drog Borell til Rom for at holde møde med pave *Johannes 13.* (965-972) i Lateranet, hvor paverne dengang holdt til, og han tog Gerbert med sig. Så kunne Gerbert jo også møde paven. Men der var også andre og vigtigere personer at møde dér. *Otto 1.* (og *Adelaide*) var nemlig på et længere besøg i Italien, dels for at prøve at skabe ro, men også nogle rent "private" affærer at ordne. Bl.a. skulle paven godkende, at Otto ville have bispedømmet *Magdeburg* til ærkebispedømme, pga. den kommende mission blandt slaverne. Den nye ærkebisp skulle indvie de udsendte præster og stifte bispedømmer i de nykristnede områder. Det var ofte sådan, at mission og erobring gik næsten hånd i hånd. I hælene på missionærerne kom de militære korps, der skulle sørge for den videre erobring. Samtidig med, at købmænd o.l. drog rundt i området og forsøgte at få mest muligt ud af det – økonomisk. Missionspolitikken spillede en meget stor rolle i den epoke. Næsten som dynastipolitikken.

Hertil kom to andre ønsker. Først skulle sønnen *Otto (2.)* (955-973-983) kejserkrones 25.12. 967, skønt Otto 1. endnu levede, men altså for en sikkerheds skyld. Bemærk datoen: samme dag som Karl den Store blev kronet i 800. Desuden skulle unge Otto giftes med sin byzantinske brud *Theofano* i april 972. Det var samtidig Byzans' anerkendelse af Ottos kejserriget. Ingen af disse ønsker turde paven nægte ham. Uden for Rom stod Ottos hær med spyd ved fod.

På disse sider er der ikke plads til alt det andet, der også skulle ordnes dernede. Men det skal naturligvis med, at da Otto 1. havde talt med Gerbert, gjorde han ham til en slags hjælper lærer for sønnen, og dermed kom Gerbert i kontakt med kejsersfamilien. Den slap han ikke.

Fra Rom tog Gerbert tilbage til Aurillac. Mens han studerede, underviste og eksperimenterede med sine apparater, forsøgte han også at opfylde sin forpligtelser som hjælper lærer. Gerbert fik dog mere tid til syslerne i Frankrig, end han nok havde regnet med, fordi Otto jun. tilbragte megen tid i felten. I 973 døde Otto 1. efter 37 år på tronen, og sønnen blev umiddelbart efter kejser. Han blev jo kronet i 967, netop for at sikre en rolig overgang. Nord for Alperne var de

Et mere moderne og avanceret astrolabium end den slags Gerbert brugte, men hans forbedringer af det førte med tiden til de nærmest globuslignende former a la den, der ses her. Detalje af Sandro Botticellis maleri af den hellige Augustin (354-430) fra ca. 1480. Mere end 1000 år efter sin død var Augustin nok den mest indflydelsesrige kirkefader og teolog i Europa. Ved reformationen brugte begge parter ham i deres indbyrdes stridigheder. Martin Luther var i øvrigt augustinerkannik, inden han indledte sin kamp mod pavekirken for 500 år siden. Den italienske maler Sandro Botticelli (1445-1510) er i dag nok mest kendt for "Venus' fødsel" (1485) og "Primavera (Foråret)" (1482) Alle tre hænger i Firenze.

mest urolige hoveder for længst pacificerede. Mens det som altid gik meget "livligt" til i Italien. I august 955 havde Otto 1. sat magyarerne grundigt på plads i to slag ved Lechfeldt, så de holdt sig i skindet i mange år. Få måneder efter afklapsningen af magyarerne, fik venderstammerne i nordøst en omgang med grovfilen, så de også forholdt sig rolig i nogle år, men ikke mange. Dels pga. interne stridigheder mellem venderstammerne, og dertil blev de presset af både den polske hertug og de tyske stammehertuger. Det var dog før, venderne begyndte at hærge i det danske område. Men de kom som bekendt.

Da Otto 2. var kommet på tronen var hans nære politiske vejledere moderen *Adelaide*, fætterren hertug *Henrik 2.* af Bayern og *Theofano*. (955-972/73-990), der fødte ham tre børn: døtrene *Adelheid*, abbedisse i Quedlinburg, *Sophie*, abbedisse af Gandersheim, *Mathilde*, der blev grevinde af Lothringen samt Otto 3. Og ellers gik det løs med allehånde problemer fra starten. De traditionelle stridigheder med magtgriske slægtninge, og på et tidspunkt også omfattede Henrik 2. Fra 973 til 980 krigedes Otto med Frankrig om Lorraine, der dog blev i riget. Herrtil kom krige mod de slaviske/vendiske stammer og sågar en mod *Harald Blåtand* i 974, den ved man ikke meget om, men generelt var Ottos våben sejrige i de år. I forbindelse med slaverkrigene erobredes *Böhmen* og *Mähren*. I Böhmen oprettedes bispesæde i *Prag* og i Mähren i *Olmütz*. Syd herfor grundlagdes grevskabet *Ostmark*, der blev kernen i det senere *Østrig*. I Italien blev der selvsagt krig mod såvel *Byzans*, der havde fået en ny herskerslægt og mod *saracernerne*, der beherskede Syditalien og Sicilien. Krigen mod saracernerne endte med et meget omtalt nederlag. I 983 var Otto i *Ravenna* for at samle tropper til et nyt opgør med saracernerne og for at få sønnen Otto (3.) kronet. Kroningen blev gennemført og der blev sendt en delegation til Tyskland for at samle tropper dér, men den var dårlig kommet af sted, før Otto blev ramt af malaria og døde 7.12. 983, ca. 28 år. Han er som den eneste kejser begravet i *Peterskirken* i Rom.

GRØN ANLÆGSSERVICE

HESTIA

Ny Hagestedvej 5 - 4532 Gislinge

Tlf. 59 46 06 07 / Mobil 40 98 06 10

e-mail: hestia@mail.dk – www.hestiais.dk

Vi tilbyder en bred vifte af top-professionelle ydelser

Fliselægning og anlæg af stensætninger til bede eller støttemure

*

Anlæg af græsplæner og blomsterbede

*

Topdress og fjernelse af mos i græsplæner

*

Fræsning og grubning af haver

*

Træfældning og beskæring

*

Stubfræsning

*

Anlæg og vedligehold af havedamme

*

Miljøvenlig ukrudtsbekæmpelse i belægninger, plæner og bede

*

Skadedyrsbekæmpelse

*

Løbende vedligeholdelse af haver og parker

Barcelona og omegn

Grevskabet Barcelona var med omgivende grevskaber et område, der endnu i 900-tallet endnu syntes at være en del af Karl den Stores rige – 150 år efter hans død. Heldigvis har en mængde kilder overlevet til nutiden, og det er så heldigt, at en del flittige og dygtige forskere har arbejdet med stoffet, så vi i dag ved ganske meget for forholdene dernede og om de vigtigste personer – samt nogle knap så vigtige. Men altså langt mere end vi f.eks. om Nordens forhold.

De kristne områder grænsede mod syd til kalifatet *Cordobas* område, der dækkede stort set det meste af pyrenæer halvøen. Det omtales som oftest som det ”muslimske Spanien”, men strengt taget var det sådan, at det var herskerklassen, der var muslimsk, mens størstedelen af den ”menige” befolkning var kristen – dvs. resterne af romerrigets og visigoterrigets. Dertil kom et pænt stor jødisk islæt – i byerne. Mange lærde og embedsmænd var jøder. De berberiske erobrere søgte at presse grænsen endnu længere mod nord, så det blev Pyrenæerne, der dannede grænsen mellem det muslimske område og Frankrig. De kristne strittede selvsagt imod, så der var kronisk uro, blodig som ublodig. På dette område adskilte de sig ikke fra resten af Europa.

Den nok største og mest berømte af de muslimske herskere var *Abd-al-Rahman 3.* (født 7.1. 891, emir i 912, kalif fra 929 til 961). Kalifatet *Cordoba* (på arabisk *al Andalus*) var i Abd-al-Rahmann regeringstid formentlig Middelhavsområdets største by (omkr. 500.000 indb.). Der var over 300 moskeer, 300 offentlige badeanstalter, 50 hospitaler, 80 offentlige skoler, 20 offentlige biblioteker og 17 højere læreanstalter. Konstantinopel var nok lige så folkerig, mens Rom talte knap 20.000 indb. Nord for Pyrenæerne og Alperne var de endnu mindre.

Pudsigt nok var det sådan, midt i al striden og balladen, at de lærde i de katolske og den muslimske verdener kunne arbejde fornuftigt sammen, blot ensidigt, fordi de lærde muslimer og jøder udgjorde datidens akademiske elite, mens de katolske indtog rollen som studerende. Der var også en ikke ringe videnudveksling mellem Østrom og de muslimske riger i Asien, mens den var meget beskeden mellem de kristne øst- og vestområder. Den lærde verden over alt interesserede sig primært for den ”græske arv”, dvs. alt hvad der stammede fra den klassiske, græske storhedstid indtil den epoke, der kaldes for *hellenismen* (symbiosen mellem den græske og de orientalske kulturer pga. Alexander den Stores erobringer). Senere blev de hellenistiske områder opslugt af romerriget.

Det var i middelalderen især *Aristoteles* (384-322 f.Kr.), der var den meget alsidige, beundrede og omstridte filosof og videnskabsmand. De fleste af Aristoteles’ værker fandtes i græsk udgave i Konstantinopel, men græskkundskaberne i vesten var stort set lagt øde. Udenfor kristenheden fandtes der en mængde af de græske værker fra storhedstiden, også mange andre end Aristoteles’, oversat til arabisk og forsynet med noter og kommentarer, og det var disse udgaver, der først blev oversat til latin, så de kunne studeres i vesten. Der gik en rum tid, før nogen fik lært så megen græsk, at de kunne oversætte direkte fra den græske tekst til latin, men det blev så uden de arabiske noter og kommentarer. Alt dette foregik dog længe efter Gerberts tid.

”De værker, han (Gerbert) skrev, de undervisningsmetoder, han udfandt, og de disciple han oplærte i Reims, ydede de mest betydningsfulde bidrag til lærdommens fremme i Nordeuropa i de to følgende generationer – især ved at udbyde studiet af logikken og befordre en genoplivelse af græsk tænkning, som dannede grundlaget for middelalderens præstationer på åndslivets område.” (*Den engelske middelalderhistoriker R.W. Southern*).

Greverne af Barcelona mv.

Området mellem Pyrenæerne og kalifatet bestod i vest af kongeriget Pamplona og mod øst af flere franske grevskaber. Det var en relikv fra *Karl den Stores* rige, og greverne følte sig da også mere som franske end spanske. Den franske konge var deres konge, og det var så bekvemt for dem, at han boede meget langt mod nord, bag et stort område, ”besat” af rebelske vasaller, så kongens magt nåede end ikke til Loire-floden. Hjælp fra ham regnede greverne i den spanske mark ikke med. Derimod regnede de med paven, hvis mest trofaste tilhængere de var. De stod på personlig, venskabelig fod med ham og sørgede punktligt for, at han godkendte deres politiske og kirkelige dispositioner. Skønt de havde Cordoba-kalifatet som sydlige nabo og selvsagt ofte stridigheder med dem, var forholdene sydpå ret ukomplicerede. Barcelona-området var altså en gammeldags, konservativ enklave. En slægt sad på magten. Den fastholdt det gamle, frankiske system, hvor arven blev fordelt ligeligt mellem sønnerne. Det betød, at i visse perioder var flere grevskaber samlet på én hånd og i andre spredt ud over mange hænder, ligeså med de gejstlige områder. Denne slægt sad på magten fra ca. 878 til 1162.

Den første markante greve i området var *Wifred* (greve 878-897) med tilnavnet *den Hårede*. Han var gift med *Guinilda*, datter af grev Baudoin af Flandern. Et fornemt ægteskab. I 888 grundlagde Wifred klostret *Santa Maria de Ripoll*, hvor Gerbert boede og studerede nogen tid. Da Wifred døde i 997 rådede han over grevskaberne Barcelona, Gerona, Ausana, Urgel, Cerdania og Besalu. De blev delt mellem tre af hans fire sønner, mens den fjerde først blev munk og derefter biskop af Urgel. Sønnen *Sunyer*, der var greve af Urgel, Gerona og Ausana, havde en søn, *Borell 2.*, der blev greve af Barcelona, Girona, Ausana og Urgel. (Fordelingen af grevskaberne kan virke forvirrende ved en opremsning, fordi hele flokken af sønner indgik i fordelingen af grevskaberne, så det skete, at det også var en onkel e.l., de arvede efter og ikke kun deres far.) Det var denne grev Borell 2., der tog Gerbert med til Spanien.

Wifred havde også en søn *Miro* (d. 927), der blev far til Oliba Cabreta (d. 990), der blev greve af Cerdania i 967 og Besalu i 984. Også han fik en søn, kaldet *Wifred*, der blev *greve af Cerdania*, og døde som sådan i 1050. Denne Wifred var som sin far og sine brødre meget kirkeligt interesseret, og han grundlagde 1005 klostret *Saint Martin du Canigou*, der ligger utilnærmeligt i en uvejsom bjergegn i Pyrenæerne. Omkring 1035 indtrådte Wifred som munk og døde her i 1050. Når han skal nævnes her, skyldes det, at der er bevaret en meget speciel skriftrulle, en *døderulle*, efter ham. En munk fra Saint Martin vandrede på sin flade fødder, der må formodes at være blevet fladere og fladere som hans vandring skred frem mod nord – med en pergamentrulle på nakken. Fordi rullen er bevaret, kender man hans rute i detaljer og ved derfor hvilke klostre (især) og kirker, han besøgte og hvornår. Hans opgave var at fortælle, at Wifred var død og bede dem, han gæstede om at bede for hans sjæls frelse. Hvad de pågældende da også lovede og samtidig bad om, at man i Saint Martin bad for dem og deres sjæls frelse. Det er sådan set (med nutidens øjne), ikke særligt spændende.

Men der skete også dét, at man på de steder, han besøgte, skrev en hilsen og hyldest til den afdøde og evt. hans kloster. Denne hilsen skulle samtidig give indtryk af stedets intellektuelle niveau – via tekstens litterære kvaliteter. Alt blev naturligvis skrevet på latin, men man talte forskellige former for latin i Vesten. Der gik en usynlig sproggrænse, hvad det skriftlige sprog angår, tværs over det nuv. Frankrig, fra Poitiers i vest til Geneve i øst. Syd for skrev man *sølv-alderlatin*, a la Saxo, mens man nord skrev et langt mere levende og ”lettere” latin, ofte på vers, der endda kunne grænse til det frivole. *Dante* har skrevet et værk om dette fænomen.

Men der skete også dét, at man på de steder, han besøgte, skrev en hilsen og hyldest til den afdøde og evt. hans kloster. Denne hilsen skulle samtidig give indtryk af stedets intellektuelle niveau – via tekstens litterære kvaliteter. Alt blev naturligvis skrevet på latin, men man talte forskellige former for latin i Vesten. Der gik en usynlig sproggrænse, hvad det skriftlige sprog angår, tværs over det nuv. Frankrig, fra Poitiers i vest til Geneve i øst. Syd for skrev man *sølvvalderlatin*, a la Saxo, mens man nord skrev et langt mere levende og ”lettere” latin, ofte på vers, der endda kunne grænse til det frivole. *Dante* har skrevet et værk om dette fænomen.

Nogle steder blev det til et enkelt bidrag, andre til mange, fordi flere gerne ville til og give bevis på deres færdigheder. I den nordligste del af det område den vandrende munk besøgte, gik man nærmest amok. Ved domkirken i Liege, der var berømt for sin digtning, skænkede man fjorten særskilte kompositioner. I klostret Saint Laurent i samme by, blev det til ni. Skt. Servatius kollegiatkirke i Maastricht tegnede sig for elleve. Så den stakkels munk fik mere end rigeligt at slæbe på og det hele den lange, lange vej hjem. Det ville ikke være overraskende, hvis hans stakkels fødder virkelig blev flade. Turen kan meget tænkeligt med alle afvigelser fra den rette vej, frem og tilbage – fra Nordspanien til Sydholland – have været ca. 3.000 km. At sådanne ruller er blevet bevaret, kunne tyde på, at de er blevet studeret efter vandringsmandens hjemkomst, og opbevaret i ofte mere end 900 år. De er i nyere tid kommet flere historikere til gode.

Klostret Saint Martin de Canigou i Pyrenæerne.

.Her skal I ikke snydes for et eksempel fra en noget senere rulle af samme slags – denne gang fra Normandiet. I 1113 døde *Vilhelm Erobrerens* og dronning *Mathildes* datter, *Mathilde*, der var abbedisse i *Saint Trinité klosteret* i Caen. Det kloster hendes mor havde bygget for at sikre ægteskabet med Vilhelm. På denne rulle er et bidrag fra en nonne i Auxerre, således lydende: ”*Hver abbedisse burde dø, // som byder, at en klostermø, // fordi hun fulgte elskovs kald, // i ensom seng fortvivle skal. // Jeg selv for elskov led stor nød, // fik længe ikkun stenet brød.*” I betragtning af abbedissens fornemme herkomst og anledningen til rullen, må det siges at være en opsigtsvækkende tekst. Godt nok havde hun ry for strengthed (hun var også datter af en meget myndig og viljestærk mor), men alligevel.

Reparation og service af person- og lastbiler

samt

- aircon-service
- diagnose-test
- reparation af div. maskiner

**Vi skruer på alt
-bare det kan ryge
og larme**

HAGESTED ApS
AUTOVÆRKSTED
v/**A.K. Pedersen**

Præstebrovej 48c • 4532 Gislinge • telf. 59 46 05 85
post@hagedsted-auto.dk - www.hagedstedauto.dk

Under 1. verdenskrig blev unge mænd over alt i det tyske rige indkaldt til fronttjeneste. Også dem, der boede i det gamle danske land syd for Kongeåen. De fleste til den franske front, men også nogle til østfronten, blandt dem Fritz Clausen, den senere leder af det danske naziparti. I Frankrig vidste man udmærket, at mange af de "tyske" soldater, som f.eks. danskere og polakker, var alt andet end tyskvenlige og længtes mod et nyt liv i selvstændighed. Derfor blev tilfangetagne sønderjyder og polakker behandlet særlig pænt – alt taget i betragtning. En del af de sønderjyske blev efter en mindre rundrejse til bl.a. Marseille og Algeriet anbragt i en fangelejr i Aurillac, placeret i en nedlagt kostskole, *Ecole Albert*. De første sønderjyske fanger ankom til lejren 2.5. 1915. De sidste i oktober 1918, altså lige inden våbenhvilen, der afsluttede rædslerne. De fanger, der fysisk var i stand til det, blev sendt ud som landbrugsmedhjælpere på omegnens gårde, der jo havde måttet sende deres folk til fronten. Trods sprogvanskeligheder og ingen specielt sønderjysk begejstring for den franske kost, fik fangerne et godt forhold til lokalbefolkningen. Ikke sjældent et familiært forhold, fordi fangerne ansås for at være venner snarere end fjender. De fleste af fangerne lærte både at drikke vin, hvad de just ikke var vant til hjemmefra og sætte pris på den gode lokale vin.

Nu er Danmark jo mildest talt foreningernes land, og efter genforeningen i 1920, begyndte de tidligere Aurillacfanger af mødes i små, lokale foreninger. I 1936 oprettedes en fælles forening og den arrangerede i 1937 – mens 2. verdenskrig begyndte at rumle i horisonten – en rejse derned for dem, der ville og kunne være med. En meget vellykket rejse, hvor mange af dem genså deres gamle "plejefamilier", som nogle af dem i øvrigt havde haft brevkontakt med siden krigens afslutning. Mange af fangerne har efter 1920 fortalt om deres fangetid og om det venskabelige forhold til "fangevogterne". Det har nok også været en del bedre for dem at havne i Aurillac end at udstå rædslerne i de mudrede og livsfarlige skyttegrave i Flandern og andre steder. Bl.a. fordi de blev tvunget til at kæmpe for en sag – Tysklands sag – som de havde en inderlig uvilje imod. Der var ingen mulighed for orlov i fangetiden, modsat ved fronttjenesten, men det var vist også det eneste minus. Men mange havde naturligvis hjemve, skønt der blev skabt en tæt kontakt til Danmark, men ikke fysisk kontakt med hjemmet.

"Det lyder som et eventyr, et sagn fra gamle dage; // en røvet datter, dybt begrædt, er kommet frelst tilbage. * Det sker, hvad som et drømmesyn har stået for vor tanke: // Til sommer vajer Dannebrog igen på Dybbøl Banke. * Hvad knap vi turde hviske om i kroen mellem venner, // forkyndes nu på dansk og tysk som løfteord af frænder. * Velkommen hjem til moders hus, vor søster, hjertenskære! // Så bleg du blev i kæmpens favn i striden for din ære. * Du sad i bolt og fangejern til spot for vilde drenge. // Seks tusind unge sønners liv var dine løsepenge. /*/ Men du vil ingen sørgefest. Mens tåren øjet brænder, // du skjuler stolt, hvad ondt du led i dine bød-delhænder. * Du kommer klædt i hvidt og rødt og smiler os i møde. // Hil dig, vor moders øjesten i nytids morgenrøde! * (Henrik Pontoppidan, i Berlingske Tidende 25/12-1918)

I Aurillac var *Gerberts* kloster væk, bortset fra kirken, der var enten ombygget eller fornyet i middelalderens løb, men efter 1800 brugt som sognekirke. Revolutionsregeringen nedlagde 1790 klostrene. Nogle genopstod efter *Bonapartes* genindførelse af kirken i 1801. Gerbert var jo også forsvundet. Han fandt sit sidste hvilested i *Laterankirken* i Rom.

Den tidl. fange *Jens Andersen* fra Gråsten skrev i 1920 i "Aurillac Tidende":

"Uden denne [lejren] havde vi vel sagtens maattet tilbringe Fangenskabets i Lejrene rundt omkring og havde aldrig opnaaet det store Gode, som Samlivet med Landsmænd var for os."

"Aurillac Tidende" var et tidsskrift, der udkom fire gange – i 1920, 1921, 1936 og 1937 – med bidrag fra tidligere fanger om deres oplevelser dernede og endvidere fra nogle af de personer, der havde hjulpet fangerne på forskellig vis, bl.a. sendt dem breve og pakker med tobak og (danske) levnedsmidler, ud over den praktiske hjælp i et fremmed land, hvor der kunne være problemer med sproget. Fangernes erindringer givet et meget positivt billede af deres forhold til lokalbefolkningen og det indbyrdes sammenhold mv.

Allerede mens han levede havde Gerbert ry som tidens mærkeligste, mest lærde og lidt skræmmende mand. Nogle mente, at han havde solgt sin sjæl til Djævelen for at opnå alverdens visdom. Han er en slags prototype på den middelalderlige doktor Faust-legende, der nu kendes bedst fra Goethes mesterværk om Faust (udgivet delvis i 1790-1808-1825-31). Medvirkende var nok også blandingen af videnskabsmand, indflydelsesrig politiker og dertil kirkens samvittighedsfulde tjener. Når han ikke er så kendt uden for faglige kredse, skyldes det nok, at hans elever, der videreførte hans værk senere blev mere berømte. Men de stod jo reelt kun på skulderen af kæmpen.

En tysk illustration til historien om Gerberts sjælehandel med Djævelen fra ca. 1460. I næste nummer følger en forklaring på Gerberts usædvanlige påklædning.

STRANDGÅRDSBLADET

Oplag: 125 eks.

Redaktion: Peter Brøns
Strandgården Øst 16
4300 Holbæk
Tlf. 6081 0543
E-mail: pb@brons.dk

Grundejerforeningen Strandgårdens bestyrelse:

Formand:	Hans Jørn Lykke	Strandgården Øst	30
Næstformand:	Kennet P. Jørgensen	Strandgården Øst	35
Kasserer:	Mogens Kjær	Strandgården Øst	29
Sekretær:	Angela Teglstrup	Strandgården Øst	2
Best. medlem:	Klaus Burnæs	Strandgården Øst	47
Suppleant:	Ole Mortensen	Strandgården Øst	45
	GF's mail adresse:	gf@strandgaarden-tusenaes.dk	
	GF's hjemmeside:	www.strandgaarden-tusenaes.dk	

STORSKRALD AFHENTES

i uge 16. (13. - 17. april)

Ønsker man at få afhentet sit storskrald og haveaffald skal man nu tilmelde sig hos **fors.dk** – således: gå ind på fors' hjemmeside og vælg *Min forsyning*, derefter *Affald og genbrug* og videre til *Storskrald og haveaffald*. Her er der så et link til **NemID**, hvor man kan melde sig til. Herinde skal man oplyse hvor affaldet skal hentes. – Altså anderledes end før.

Tilmelding skal ske senest onsdag 8. april.

Kun storskrald og haveaffald, der er tilmeldt, vil blive afhentet.

***Husk Generalforsamlingen lørdag d. 4. april
kl. 10 i Udby Forsamlingshus***

Har du ikke modtaget indkaldelsen m. bilag senest d. 26. marts, bedes du venligst kontakte bestyrelsen

Udskudt

Hans Jørn: 2218 4120 * Angela: 2299 0103